

Ó, česká pole, na shledanou...?

JAN V. SEDLÁK

JAROSLAV SEIFERT

FRANTIŠEK HALAS

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

multikulturní
centrum
praha

Ó, česká pole, na shledanou...?

Přečtěte si nebo si poslechněte tři básně.

Popište své vnímání jednotlivých básní, dle osnovy.

- 1. Jak na vás báseň působí? K básním napište své pocity.**
- 2. Která báseň se vám líbila nejvíc? Proč?**
- 3. Z jakého období podle vás báseň pochází?**
- 4. Na jakou událost autor ve své básni reaguje?**
- 5. Jaké pocity/téma se snažil autor zachytit?**

JAROSLAV SEIFERT
PÍSNÍČKA O PAŘÍŽI

FRANTIŠEK HALAS
MOBILISACE

JAN V. SEDLÁK
POLE NA POMEZÍ

Jaroslav Seifert: Písnička o Paříži

Ó, česká pole, na shledanou...?

AUDIO UKÁZKA (DĚLKA 1:42)

Ve světle Paříž tone
a jásá k slávě jmen:
pan Daladier, Bonnet
a Newill Chamberlain.

Ach, Newill Chamberlain!

Strhává s oken pásky,
krytů již neryje.
Válce to město lásky
dává dnes adié.

Ach, navždy adié!

Náhlému míru chválu
zpívat se namáhá;
a opět v music-hallu
svléknou se do naha.

– ach, zcela do naha –

rozkošné tanečnice
v čarovné kulise.
Ne, nebuď smutná více!
A Paříž baví se!

Ach, Paříž baví se!

Stal se sic trapný případ
a je to po prvé,
meč z ruky jí dnes vypad
a k tomu bez krve.

Ach, zcela bez krve!

Však přes to hoří neon
i světla nachová
a nový Napoleon
se vrací z Mnichova.

Ach, rovnou z Mnichova!

Jen letmo ať má píseň
jiného vzpomene,
který už dlouho sní sen
v své hrobce kamenné!

Ach, v hrobce kamenné!

Ó, časové vy dální,
dnes platí jiný styl
a oblouk triumfální
trochu se nahrbil.

Ach, trochu nahrbil

Jaroslav Seifert v době popisovaných událostí pracoval jako redaktor v novinách a bylo mu 37 let. Svůj postoj k událostem vyjádřil básněmi, které vydal ve sbírce Zhasněte světla. Nobelovu cenu za literaturu získal až o mnoho let později ve svých 83 letech. Zatím je jejím jediným českým držitelem.

Místo na tvé poznámky

František Halas: Mobilisace

Ó, česká pole, na shledanou...?

AUDIO UKÁZKA (DĚLKA 1:13)

...
*

Jak se cpali do vagónů
Jak se cpali u prohlídky
Jak se cpali první být

Srdce času neklidné
jeden rytmus mělo
Doufání Zoufání
Zoufání Doufání
a pak oněmělo
Srdce času neklidné

Jak se drali pro helmice
Jak se drali pro munici
Jak se drali pro pušky

...
*

A pak to přišlo

*

Havrani táhli dál Havrani táhli dál

**A jako zvíře hledající kout
tak táhla vojska
ucouvnout**

a klela pažbami
S vagonů dešť smýval sliby
Vojska oněměla

*

Slunce zapadalo do vojáků

*

Jizvy zákopů tak zemi bolely
až křičel lid

Šly dny a odcházela sláva
Jen vztek a vztek nám tváře rozleptává
kde Léthé je tvůj brod
Už nejde o zákop Už nejde o zákop

...

František Halas prožil popisované události jako voják na jižní Moravě a bylo mu 37 let. Na dobové události reagoval mimo jiné básnickou sbírkou Torzo naděje.

Místo na tvé poznámky

Jan V. Sedlák: Pole na pomezí

Ó, česká pole, na shledanou...?

AUDIO UKÁZKA (DĚLKA 1:32)

Jsem pole na pomezí,
v mém nitru české sémě vězí,
z mých řádků v podzim vstává,
ozimů hlava kadeřavá.

Když zrno naše bylo,
proč cizímu má padnout klas?
Tou otázkou se srdce roznítilo,
tou otázkou se drhne hlas.
Ó, pole na pomezí,
kdo položí tvůj zralý klas?

Po zrosené, zrezivělé mezi
se táhnou kozy jako březí,
při samé zemi vemena vlekou ztěží.
Na cizí straně česká pole leží.

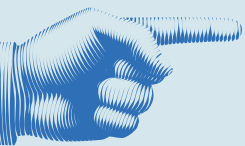
Myslíš, jsou pole stejná – ta i ta –
leč nejsou, to české pole vyčítá:
proč jste mne v cizí ruce dali,
pro koho jste mne přeorali
a komu vydám plný klas?
Má duše, zdali slyšelás?

Ó, pole zkřehlá, vaše hrud' se vlní,
co větry urputné nad vámi vanou.
Hrud' hospodářů mocná víra plní:
ó, česká pole, na shledanou!

Jan Vojtěch Sedlák pracoval v době událostí jako přednosta oddělení pro vojenské názvosloví a jazykové kurzy při hlavním štábu ministerstva národní obrany a bylo mu 49 let.

Místo na tvé poznámky

Ó, česká pole, na shledanou...?

V předchozí aktivitě jste si přečetli reakce dobových spisovatelů na podepsání mnichovské dohody.

Rozdělte se do čtyřčlenných skupin. Společně vytvořte báseň, kterou vyjádříte svůj pohled na dané události a atmosféru roku 1938. Při tvorbě básně nejsou žádné limity, co se týče formy nebo použití druhu rýmu. Délka básně je minimálně pět veršů.

Při tvorbě básně se zaměřte na to, co chcete říct, jaké poselství předat, jaký pocit u čtenáře vyvolat.

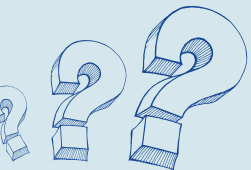
Na práci máte 20 min.

Vytvořené básně si budete následně vzájemně prezentovat ve třídě.

Vaše báseň

Ó, česká pole, na shledanou...?

Zamyslete se:

Ó, česká pole, na shledanou...?

1. Jaké téma/motiv jste zvolili pro svou báseň? Proč?
2. Shodli jste se na tématu ve dvojici hned, nebo jste o něm diskutovali?
3. Bylo pro vás snadné napsat báseň/vyjádřit postoj k dané problematice básní?
4. Jakou formu rýmu jste zvolili?

Konec hodiny

Ó, česká pole, na shledanou...?

Test

Líbila se ti hodina?

Test

Ó, česká pole, na shledanou...?

1. Rychlé uvedení vojska do válečné pohotovosti. (Také název jedné z básní.)
2. Název dohody, po jejímž podepsání muselo Československo odstoupit část svého pohraničí.
3. Příjmení českého básníka, který jako jediný získal Nobelovu cenu za literaturu.
4. Příjmení britského premiéra účastnícího se setkání v Mnichově. (Je uveden v jedné z básní.)
5. Doplň název básnické sbírky Františka Halase, kterou reagoval na události roku 1938, Torzo .....

TAJENKA

1.

2.

3.

4.

5.

1. Úvodní fotografie: Seifert: Neuveden. [foto]. Fotografie k článku. In: Domov a svět. Praha: Pokrok, 1931. roč. 1931, č. 51, str. 13. (19. 12. 1931) / Sedlák: Autor neuveden. [foto]. Fotografie k heslu Jan Vojtěch Sedlák v databáze Abart, dostupné na: <https://cs.isabart.org/> [2-12-2020] / Halas: Vopat, František. Z cyklu Česká tvář.
2. Seifert, Jaroslav. Písnička o Paříži. In: K poctě zbraň praporu! 21. květen – 21., 23. a 30. září 1938. Berchtesgaden – Godesberg – Mnichov v tvorbě českých a slovenských básníků. Praha: Václav Petr, 1945. str. 178.
3. František, Halas. Mobilisace. In: K poctě zbraň praporu! 21. květen – 21., 23. a 30. září 1938. Berchtesgaden – Godesberg – Mnichov v tvorbě českých a slovenských básníků. Praha: Václav Petr, 1945. str. 319. – kráceno
4. Sedlák, Jan V. Pole na pomezí. In: K poctě zbraň praporu! 21. květen – 21., 23. a 30. září 1938. Berchtesgaden – Godesberg – Mnichov v tvorbě českých a slovenských básníků. Praha: Václav Petr, 1945. str. 296.